# Utbildningsutskottets betänkande 1983/84: 1

## om upphandlingen av utrustning för högskoleområdet m. m.

### Motionen

1982/83: 1907 av Börje Stensson (fp) och Rune Ångström (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförs om behovet av översyn av inköpsrutiner vid universitet och högskolor.

### Nuläge

Utrustningsnämnden för universitet och högskolor (UUH) inrättades år 1959 i syfte att åstadkomma en sammanhållen utrustningsplanering och en samordnad upphandling av utrustning inom universitetsområdet. Enligt förordningen (1978: 498, ändrad 1979: 476) med instruktion för UUH skall nämnden svara för rationell utrustningsplanering och för ekonomiskt gynnsam upphandling.

UUH har till uppgift att utrusta institutioner och andra arbetsenheter vid de statliga högskoleenheterna inom utbildnings- och jordbruksdepartementens verksamhetsområden, de statliga arkiven, biblioteken och muséerna, Operan och Dramatiska teatern samt vissa andra myndigheter som regeringen bestämt särskilt.

Vid varje högskoleenhet med fast forskningsorganisation finns i dag en lokalnämnd för lokal- och utrustningsfrågor. Vid övriga högskoleenheter svarar vanligtvis högskolestyrelsen direkt för dessa frågor. Det nuvarande planeringssystemet i vad avser utrustning innebär att högskolestyrelser/lokalnämnder skall upprätta förslag till utrustningsprogram. Förslagen överlämnas till UUH, som i sin anslagsframställning yttrar sig över dem samt föreslår kostnadsramar för aktuella utrustningsobjekt. Sedan regering och riksdag tagit ställning till kostnadsramarnas storlek reviderar högskoleenheterna programmen, om så erfordras. UUH fastställer därefter utrustningsprogrammen efter samråd med universitets- och högskoleämbetet (UHÄ).

De statliga muséerna samt Operan och Dramatiska teatern upprättar i samråd med kulturrådet förslag till utrustningsprogram och överlämnar dessa till UUH varefter förslagen behandlas på motsvarande sätt som inom högskolesektorn.

UUH deltar vidare i UHÄ:s, lantbruksuniversitetets och kulturrådets beräkningar av årsbundna kostnadsramar för ersättningsanskaffning m. m.

av utrustning. Nämnda myndigheter fördelar medlen ur dessa ramar efter samråd med UUH.

UUH disponerar de anslagsmedel som hänför sig till kostnadsramar, vilka förts upp i den utrustningsplan som årligen fastställts av regeringen. Nämnden ombesörjer anskaffningen efter inköpsbegäran från brukaren samt slutredovisar kostnadsramarna för riksrevisionsverket. Därtill förekommer viss upphandling av utrustning som högskoleenheterna gör på egen hand med andra medel än de UUH disponerar.

### Utskottet

I motion 1982/83: 1907, som väckts under allmänna motionstiden under riksmötet 1982/83, behandlas frågor som gäller utrustningsnämnden för universitet och högskolor (UUH). Enligt motionärerna bör upphandling av viss utrustning kunna decentraliseras till de lokala högskolemyndigheterna. Motionärerna föreslår att UUH:s upphandlingsverksamhet ses över och att en arbetsgrupp för ändamålet inrättas vid universitets- och högskoleämbetet.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandet anföra följande.

Under de drygt tjugo år som UUH funnits till har utrustningsanskaffningen successivt ökat i takt med utbyggnaden av högskoleväsendet. Sedan utbyggnaden fullföljts, har statsmakternas satsning på särskilda resurser för ersättningsanskaffning av utrustning inom kultur- och högskolesektorerna och för inköp av dyrbar och avancerad forskningsutrustning bidragit till en fortsatt stor upphandlingsvolym.

Den utrustning som upphandlas i dag spänner över ett brett produktområde, från standardbetonad utrustning till mycket avancerad laboratorieutrustning inom olika tekniska områden. Sammanlagt upphandlade utrustningsnämnden under budgetåret 1981/82 utrustning för ca 212 milj. kr. Antalet inköpsärenden uppgick till ca 5600. Därtill kommer inköp för ca 300 milj. kr. per år som statliga myndigheter gör med utnyttjande av centrala avropsavtal som nämnden slutit.

Den stora upphandlingsvolymen i kombination med behovet av ökade arbetsinsatser för upphandling av avancerad teknisk utrustning har inneburit att arbetsbelastningen på UUH ökat kraftigt under senare tid. Till detta har kommit ökat arbete med att bevaka belastningen på kostnadsramarna. Med anledning härav har UUH i skrivelse till regeringen den 25 november 1981 föreslagit att nämnden ges möjlighet att – efter överenskommelse med brukaren – decentralisera viss upphandling till lokal myndighet. Det gäller i första hand enstaka utrustningsartiklar med ett inköpsvärde under 20000 kr. Regeringen har genom beslut den 10 mars 1983 medgivit UUH att – i enlighet med vad nämnden föreslagit – till högskoleenhet överlåta rätten att besluta om inköp av viss utrustning.

Utskottet har erfarit att UUH på eget initiativ har inlett ett arbete med

att se över upphandling, inre organisation och rutiner vid nämnden. Utskottet har vidare inhämtat att utbildningsministern den 17 mars 1983 beslutat att en översyn av ordningen för utrustningsanskaffning för högskole- och kulturområdena m.m. och för arbetsmarknadsutbildningen skall göras samlat av en särskild utredare inom utbildningsdepartementet. Ett viktigt skäl för översynen är nödvändigheten att i den rådande ekonomiska situationen på allt sätt finna metoder för att göra den statliga upphandlingen så effektiv som möjligt. Vid översynen skall eftersträvas en organisation där avvägningen mellan central och decentraliserad upphandling är så ändamålsenlig som möjlig.

Med hänvisning till vad som redovisats avstyrker utskottet motion 1982/83: 1907.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motion 1982/83: 1907.

Stockholm den 10 november 1983

På utbildningsutskottets vägnar
GEORG ANDERSSON

*Närvarande vid ärendets slutbehandling:* Georg Andersson (s), Kerstin Göthberg (c), Per Unckel (m), Bengt Wiklund (s), Lars Gustafsson (s), Helge Hagberg (s), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Göran Allmér (m), Jörgen Ullenhag (fp), Gunnar Hökmark (m), Larz Johansson (c), Ingvar Johnsson (s), Barbro Nilsson i Örnsköldsvik (s) och Nils Berndtson (vpk).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983